

Фаховий коледж Міжнародного гуманітарного університету

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ Українська мова за професійним спрямуванням

Галузь знань	_____	К Безпека та оборона
Спеціальність	_____	К9 Правоохоронна діяльність
Назва освітньо-професійної програми	_____	Правоохоронна діяльність
Освітньо-професійний ступінь	_____	фаховий молодший бакалавр

Розробники і викладачі	Контактний тел.	E-mail
викладач Змінчак Наталія Михайлівна	066-745-83-14	nataliazminchak@gmail.com

1. АНОТАЦІЯ ДО КУРСУ

Українська мова за професійним спрямуванням – державна мова України, і вільне володіння нею сприяє реалізації творчих можливостей кожної людини в усіх сферах життя, її духовному вдосконаленню та розвитку національної самосвідомості. Критерієм освіченості й вихованості є висока мовна культура, до якої входять поняття мови і мовлення, норми літературної мови та її різновидів, вільне володіння багатством виражальних мовних засобів.

Мета вивчення «Української мови за професійним спрямуванням» полягає у здатності спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово, застосовувати знання у практичних ситуаціях, спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня, здатності до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел, формування комунікативної компетентності студентів, набуття комунікативного досвіду, вироблення навичок оптимальної мовної поведінки у професійній сфері.

Передумови для вивчення дисципліни. «Українська мова за професійним спрямуванням» як навчальна дисципліна ґрунтується на отриманих під час навчання у середній загальноосвітній школі базових знаннях із сучасної української літературної мови й інтегрується з дисциплінами українознавчого спрямування та з іншими дисциплінами на рівні використання фахової нормативної мови.

2. ОЧІКУВАНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЯКІ ПЛАНУЄТЬСЯ СФОРМУВАТИ ТА ДОСЯГНЕННЯ ПРОГРАМНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ

У процесі реалізації програми дисципліни «Українська мова за професійним спрямуванням» формуються такі компетентності із передбачених освітньо-професійною програмою:

Інтегральна компетентність

Здатність вирішувати типові спеціалізовані задачі у галузі правоохоронної діяльності або у процесі навчання, що вимагає застосування положень і методів права та цивільної безпеки та може характеризуватися певною невизначеністю умов; нести відповідальність за результати своєї діяльності; здійснювати контроль інших осіб у визначених ситуаціях.

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК3. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК5. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

Спеціальні компетентності (СК)

СК5. Здатність до застосування нормативно-правових актів щодо охорони прав і свобод людини, а також інтересів суспільства і держави

СК9. Здатність визначати належні та придатні для юридичного аналізу факти.

Навчальна дисципліна «Українська мова за професійним спрямуванням» забезпечує досягнення **програмних результатів навчання (РН)**, передбачених освітньо-професійною програмою:

РН4. Вести культурний діалог на рівні, необхідному для ефективної професійної діяльності.

РН6. Вміти спілкуватися українською мовою усно і письмово у соціальній і професійній сферах.

РН9. Виконувати заходи щодо забезпечення публічної безпеки і порядку, здійснювати комунікацію з фізичними та юридичними особами з метою своєчасного реагування на кримінальні проступки, адміністративні правопорушення та події основних форм і законів абстрактно-логічного мислення, основ методології наукового пізнання, форм і методів вилучення, аналізу, обробки та синтезу інформації в предметній області комп'ютерних наук.

РН13. Оформлювати процесуальні документи в межах адміністративних проваджень.

Заплановані результати навчання за навчальною дисципліною

Знання:

- знати функції мови, мовні норми;
- знати правописні та пунктуаційні принципи;
- знати види орфограм;

- знати теоретичний матеріал стосовно принципів поділу слів на частини мови;
- знати семантику, морфологічні ознаки, синтаксичні функції іменників, прикметників, числівників, займенників, числівників;
- знати що вивчають розділи науки про мову: лексикологія, фразеологія, лексикографія;
- знати інформацію про документ, види документів;
- знати про функціональні стилі української мови та їх ознаки;
- знати про український мовленнєвий етикет, ораторське мистецтво, види публічних виступів.

Уміння:

- засвоювати та реалізувати норми літературної мови;
- дотримуватися норм літературної мови;
- правильно ставити розділові знаки в синтаксичних конструкціях;
- відрізняти літературну мову від загальнонародної національної;
- характеризувати тексти, написані різними мовними стилями, й складати тексти відповідно до вимог певного стилю;
- дотримуватися норм вимови, властивих українській літературній мові, помічати відхилення від них, удосконалювати своє мовлення;
- грамотно писати, ілюструючи володіння орфографічними нормами та демонструючи високу культуру писемного мовлення;
- характеризувати й добирати до слів синоніми, антоніми, омоніми, пароніми;
- визначати групи слів за стилістичним уживанням;
- користуватися енциклопедичними та лінгвістичними словниками;
- будувати статті для різних типів словників.

Навички:

- застосовувати лексико-граматичні категорії сучасної української літературної мови у фаховій діяльності;
- володіти термінологічною лексикою, навичками роботи з вузькоспеціалізованими словниками;
- знати усні та писемні норми мовленнєвого етикету в професійній діяльності лікаря;
- засвоїти жанрові особливості публічного виступу;
- диференціювати функціональні стилі сучасної української літературної мови загалом та ознаки наукового медичного тексту зокрема;
- вміти складати основні адміністративно-канцелярські документи.

3. ОБСЯГ ТА ОЗНАКИ КУРСУ

Загалом		Вид заняття (денне відділення)			Ознаки курсу		
ЄКТС	годин	Лекційні заняття	Практичні заняття	Самостійна робота	Курс, (рік навчання)	Семестр	Обов'язкова / вибіркова
3	90	18/4	36/8	36/78	1-й (на основі ПЗСО)	2-й(на основі ПЗСО) 4-й(на основі БЗСО)	Обов'язкова

					2-й(на основі БЗСО)		
--	--	--	--	--	----------------------	--	--

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин							
	денна форма				Заочна форма			
	усього	у тому числі			усього	у тому числі		
		лекц.	прак	сам. роб.		лекц.	прак	сам. роб.
Тема 1. Сучасна українська мова як засіб професійного спілкування.	8	2	4	2	8	2	-	6
Тема 2. Термінологія у професійному спілкуванні правоохоронців. Лексико-семантичні відношення в науковій термінології. Особливості фахової термінології.	10	2	4	4	10	2	-	8
Тема 3. Словники у професійному спілкуванні правоохоронців. Типи словників, їх функція та роль у підвищенні рівня мовленнєвої культури.	10	2	4	4	10	-	-	10
Тема 4. Особливості українського мовленнєвого етикету. Комунікативні ознаки культури мовлення. Мовленнєвий етикет правоохоронців	10	2	4	4	10	-	-	10
Тема 5. Публічний виступ та його жанри.	10	2	4	4	10	-	-	10
Тема 6. Документ – основна форма реалізації офіційно-ділового стилю.	10	2	4	4	10	-	2	8
Тема 7. Вимоги до складання й оформлення службової документації.	12	2	4	6	12	-	2	10
Тема 8. Професійна документація. Особливості її складання та оформлення.	10	2	4	4	10	-	2	8
Тема 9. Культура писемного ділового мовлення: загальна характеристика.	10	2	4	4	10	-	2	8
Усього годин	90	18	36	36	90	4	8	78
ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ – ІСПИТ								

5. ТЕХНІЧНЕ Й ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ / ОБЛАДНАННЯ

Студенти отримують теми та питання курсу, основну і додаткову літературу, рекомендації, завдання та оцінки за їх виконання як традиційним шляхом, так і з використанням університетської платформи онлайн навчання на базі Moodle. Окрім того, практичні навички у пошуку та аналізу інформації за курсом, з оформлення індивідуальних завдань, тощо, студенти отримують, користуючись комп'ютерними класами та бібліотекою.

6. САМОСТІЙНА РОБОТА

До самостійної роботи студентів щодо вивчення дисципліни «Українська мова за професійним спрямуванням» включаються:

1. Знайомство з науковою та навчальною літературою відповідно зазначених у програмі тем.
2. Опрацювання лекційного матеріалу.
3. Підготовка до практичних занять.
4. Консультації з викладачем протягом семестру.
5. Самостійне опрацювання окремих питань навчальної дисципліни.
6. Підготовка та виконання індивідуальних завдань у вигляді есе, рефератів тощо.
7. Підготовка до підсумкового контролю.

Тематика та питання до самостійної підготовки та індивідуальних завдань

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	Тема 1. Сучасна українська мова як засіб професійного спілкування Мова як суспільне явище. Мова та мовлення в житті суспільства.	2	6
2	Тема 2. Термінологія у професійному спілкуванні правоохоронців. Лексико-семантичні відношення в науковій термінології. Особливості фахової термінології. Терміни, професіоналізми та жаргон. Терміни в різних стилях мови. Реферат 1. Терміни в офіційно-діловому стилі. 2. Вживання термінів сфери комп'ютерних наук у публіцистичному стилі. 3. Вживання термінів сфери комп'ютерних наук у науковому стилі. 4. Класифікація термінології сфери комп'ютерних наук іншомовного походження.	4	8

3	<p>Тема 3. Словники в професійному спілкуванні правоохоронців. Типи словників, їх функція та роль у підвищенні рівня мовленнєвої культури Поняття про лексикографію. Український електронний словник.</p> <p>Реферат</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Власне українська та іншомовна термінологія в українському словнику. 2. Типи словотворення в українській мові, їх роль у збагаченні українського словника. 	4	10
4	<p>Тема 4. Особливості українського мовленнєвого етикету. Комунікативні ознаки культури мовлення. Мовленнєвий етикет правоохоронців Культура мовлення, ознаки, що її характеризують. Мовленнєвий етикет, його історія, структура, види, призначення.</p> <p>Реферат</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Конфліктний стиль ділового спілкування. 2. Етичні принципи і норми ділового спілкування. 	4	10
5	<p>Тема 5. Публічний виступ та його жанри</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Історія та теорія ораторського мистецтва. <p>Реферат</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Професійний імідж. 2. Історичні зміни у словниковому складі мови. 	4	10
6	<p>Тема 6. Документ – основна форма реалізації офіційно-ділового стилю Офіційно-діловий стиль: сфера реалізації, функції, мовні засоби, підстилі та жанри.</p> <p>Реферат</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Канцеляризм і штампи у діловому мовленні. 2. Вимоги до тексту та мови офіційно-ділових документів. 	4	8
7	<p>Тема 7. Вимоги до складання й оформлення службової документації Види особистих офіційних документів. Призначення організаційно-розпорядчих документів.</p> <p>Реферат</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Синтаксичні особливості ділових паперів. 2. Морфологічні форми у ділових паперах. 3. Український правопис 2019 року. Зміни та правила. 	6	10

8	Тема 8. Професійна документація. Особливості її складання та оформлення Основні вимоги до оформлення документації. Реферат 1. Писемне та усне ділове мовлення, їх взаємозв'язок та специфіка. 2. Власні імена в українській мові (походження і значення).	4	8
9	Тема 9. Культура писемного ділового мовлення: загальна характеристика Загальні вимоги до змісту та оформлення реквізитів. Оформлення сторінки документа. Реферат 1. Мовна ситуація в Україні. 2. Мовна політика в різних державах світу (на прикладі конкретної держави).	4	8
Всього		36	78

7. ВИДИ ТА МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Види контролю	Складові оцінювання	
	Для іспиту	Для заліку
поточний контроль , який здійснюється у ході: проведення практичних (лабораторних) занять, виконання самостійної роботи, індивідуальних завдань, дослідна робота здобувача тощо.	50%	100%
підсумковий контроль	50%	

Методи діагностики знань (контролю)	фронтальне опитування; наукова доповідь, реферати, усне повідомлення, індивідуальне опитування; робота у групах; ділова гра, розв'язання ситуаційних завдань, кейсів, практичних завдань, залік.
--	--

8. ОЦІНЮВАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ЗА НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ У ФАХОВОМУ КОЛЕДЖІ МІЖНАРОДНОГО ГУМАНІТАРНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

(поточний контроль, підсумковий контроль, загальний результат оцінювання)

ІСПИТ

<i>Поточний контроль</i>			
Види роботи	Планові терміни виконання	Форми контролю та звітності	Максимальний відсоток оцінювання

<i>Систематичність і активність роботи на практичних (лабораторних) заняттях</i>			
1.1. Підготовка до практичних (лабораторних) занять	Відповідно до робочої програми та розкладу занять	Перевірка обсягу та якості засвоєного матеріалу під час практичних (лабораторних) занять	30
Виконання завдань для самостійного опрацювання			
1.2. Індивідуальне тестування, завдання, підготовка реферату (есе) за заданою тематикою	Відповідно до робочої програми та розкладу занять	Розгляд відповідного матеріалу під час аудиторних занять або ІКР, перевірка конспектів навчальних текстів тощо	10
Виконання індивідуальних завдань, дослідна робота здобувача			
1.3. Інші види індивідуальних завдань, в т.ч. підготовка наукових публікацій, участь у роботі круглих столів, конференцій тощо.	Відповідно до робочої програми та розкладу занять	Обговорення результатів проведеної роботи під час аудиторних занять, наукових конференцій та круглих столів.	10
<i>Разом балів за поточний контроль</i>			50
<i>Підсумковий контроль іспит</i>			50
<i>Загальний результат оцінювання</i>			100

Поточний контроль знань здобувачів освіти при формі контролю **екзамен** (максимум 50 балів) оцінюється за шкалою («2», «3», «4», «5»), з обов'язковим переведенням балів за кожний вид роботи таким чином:

- за підготовку до аудиторних занять (максимум 30 балів) здобувачу освіти необхідно мати не менше 1/2 оцінок від загальної кількості практичних (лабораторних) занять, для переведу балів за підготовку до аудиторних занять середньоарифметична оцінка множиться на коефіцієнт 6;
- за виконання завдань для самостійного опрацювання (тестування, завдання, підготовка реферату (есе) за заданою тематикою) (максимум 10 балів) здобувачу освіти необхідно мати не менше 1/2 оцінок від загальної кількості програмного матеріалу, що виноситься на самостійне вивчення, для переведу зазначених балів середньоарифметична оцінка множиться на коефіцієнт 2;
- за інші види індивідуальних завдань, в т.ч. підготовку наукових публікацій, участь у роботі круглих столів, конференцій тощо (максимум 10- балів) здобувачу освіти необхідно мати не менше 1/2 оцінок від загальної кількості інших видів

індивідуальних завдань, для переведу балів за підготовку до аудиторних занять середньоарифметична оцінка множиться на коефіцієнт 2.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗА ПОТОЧНИЙ КОНТРОЛЬ

- «2»- виставляється за неправильну відповідь (письмову роботу), яка не відповідає змісту теми та свідчить про нерозуміння її основних положень;
- «3» -виставляється за відповідь (письмову роботу), яка відповідає змісту теми, але є неповною і неточною у визначенні понять, свідчить про неповне розуміння основних положень навчального матеріалу, свідчить про те, що знання студента мають фрагментарний, поверховий характер;
- «4» - оцінюється правильна і обґрунтована відповідь (письмова робота), з якої видно, що студент знає й розуміє теоретичний матеріал в обсязі навчальної теми, володіє необхідними навичками, не допускає суттєвих помилок.
- «5» - оцінюється повна, правильна, ґрунтовна відповідь (письмова робота) на запитання теми, що передбачає логічність і послідовність викладу матеріалу, володіння термінологією, показує вміння повно й глибоко використовувати теоретичні знання в практичній площині.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ ЗДОБУВАЧІВ ЗА ІСПИТ (максимум 50 балів)

Рівень знань оцінюється:

- від 40 до 50 балів - студент виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно знаходити та опрацьовувати необхідну інформацію, демонструє знання матеріалу, проводить узагальнення і висновки;
- 30 до 40 балів - студент володіє знаннями матеріалу, але допускає незначні помилки у формуванні термінів, категорій, проте за допомогою викладача швидко орієнтується і знаходить правильні відповіді;
- 20 - 30 балів - студент відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень, з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, але дає недостатньо обґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає помилки.
- 10 - 20 балів - володіє навчальним матеріалом на середньому рівні, допускає помилки, серед яких є значна кількість суттєвих;
- **0 10 балів - володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні, на всі запитання дає необґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає помилки.**

ТАБЛИЦЯ ВІДПОВІДНОСТІ ЗАГАЛЬНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ ЗА РІЗНИМИ ШКАЛАМИ

100-бальною шкалою	Шкала за ECTS	За національною шкалою	
		Іспит	залік
90-100	A	Відмінно	Зараховано
82-89	B	Добре	
74-81	C	Задовільно	
64-73	D		
60-63	E	Незадовільно	Не зараховано
35-59	Fx		
1-34	F		

10. ДОТРИМАННЯ ВИМОГ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

Викладання та засвоєння навчальної дисципліни передбачає неухильне дотримання вимог академічної доброчесності, яка регулюється Законом України “Про освіту” та ст. 26 Закону України « Про фахову передвищу освіту», «Методичними рекомендаціями для закладів вищої освіти з підтримки принципів академічної доброчесності» (Лист МОН № 1/9-650 від 23.10.18 року), іншими нормативними документами. Зокрема, основні засади дотримання академічної доброчесності визначено у «Положенні про академічну доброчесність у Міжнародному гуманітарному університеті», «Кодексі академічної доброчесності Міжнародного гуманітарного університету» та «Інструкції щодо процедури технічної перевірки на наявність текстових запозичень (академічного плагіату)», затвердженої наказом МГУ від 03.05.2024 р., № 708а.

Відповідно до ст.42 Закону України “Про освіту” академічна доброчесність - це сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень.

Дотримання академічної доброчесності передбачає:

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);
- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

11. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Авраменко О. Було – стало: зміни в правописі. Київ, 2019. 40с.
2. Городенська К. Українське слово у вимірах сьогодення. Київ, 2019. 208с.

3. Зубков М.Г. Норми та культура української мови за оновленим правописом. Київ: Арій, 2020. 605 с.
4. Шевчук С. Українська мова за професійним спрямуванням : підручник. Київ: Алерта, 2023. 536 с.
5. Шевчук С. Українське ділове мовлення. Київ : Алерта. 2022. 312 с.

Допоміжна

6. Антисуржик: Вчимося говорити ввічливо і правильно поводитися / За ред. О.Сербенської: навч. посібник. Львів: Апріорі, 2017. 304 с.
7. Бабич Н. Д. Культура фахового мовлення : [навч. пос.]. Чернівці : Книги–XXI, 2006. 496 с.
8. Літвінова І.М., Котукова Т.В. Українська мова для іміджу та кар'єри. Харків: Ранок, 2019. 160 с.
9. Мацько Л. І., Кравець Л. В. Культура української фахової мови : [навч. пос.]. Київ : ВЦ «Академія», 2007. 360 с.
10. Мацько Л. І. Стилїстика української мови : [підручник]. Київ : Вища школа, 2005. 462 с.
11. Радевич-Винницький Я. Етикет і культура спілкування : [навч. пос.]. Київ : Знання, 2006. 291 с.
12. Семенов О.М. Культура наукової української мови : [навчальний посібник]. Київ : ВЦ «Академія», 2010. 216 с.
13. Стахів М. Український комунікативний етикет : [навчальний посібник]. Київ : Знання, 2008. 245 с.
14. Шутак Л. Б. Культура професійного спілкування: контрольні вправи і тестові завдання : [навч. пос. для студентів вищих навчальних закладів I – IV рівнів акредитації]. Чернівці : Видавництво БДМУ, 2012. 182 с.

Нормативно-правові акти:

15. Про забезпечення функціонування української мови як державної. Закон України від 25.04.2019 № 2704-VIII URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2704-19> (дата звернення: 27.08.2025).

Інформаційні ресурси

16. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського : веб-сайт. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>. (дата звернення: 27.08.2025).
17. Корпус української мови URL : <http://www.mova.info/corpus.aspx?11=209>
18. Лайфхаки з української мови URL : <https://ukr-lifehacks.ed-era.com/>
19. Одинадцятитомний «Словник української мови» (СУМ-11) URL : <http://www.sum.in.ua>
20. Офіційний сайт української мови URL : <https://ukrainskamova.com/>
21. Мовний проєкт Р.І.Д. URL : <http://rid.ck.ua/>